

Με εμπιστοσύνη και σεβασμό στο κείμενο

ΠΕΡΑΣΕ αρκετός καιρός όχι μόνο από την πρεμιέρα, αλλά και από την τελευταία λευκωσιάτικη παράσταση της παραγωγής της θεατρικής ομάδας «Σόλο για τρεις», «Το στρίψιμο της βίδας». Μένει μια σειρά παραστάσεων στη Λεμεσό τον Γενάρη. Οι παραγωγές στριμώνχονται στη φετινή θεατρική αφίσα και μερικές διαφεύγουν της προσοχής του κοινού. Δεν ξέρω ποια ήταν η τύχη της παραγωγής αυτής από την άποψη της προσέλευσης του κοινού και συνεπώς από την άποψη των εισπράξεων. Αλλά πέρα από το ενδιαφέρον που μου προκάλεσε η παράσταση, κράτησα την απογοήτευση και τη γεννημένη απ' αυτήν αλληλεγγύη προς την ομάδα των δημιουργών της εξαιτίας της πενιχρής παρουσίας των θεατών τη βραδιά που παρακολούθησα το έργο. Σέβομαι τις επιλογές της Μαρίας Μανναρίδου-Καρσερά. Ιδιαίτερα στις μέρες μας που οι καλλιτέχνες του θεάτρου προτιμούν το παιχνίδι του επινοημένου κειμένου ή των δραστικών διασκευών των λογοτεχνικών κειμένων με τα οποία καταπιάνονται. Πολλές φορές ο κατακερματισμός του λόγου επί θεατρικής σκηνής οφείλεται στον φόβο των δημιουργών ότι το σημερινό κοινό, που είτε παραίτησε το διάβασμα της ποιοτικής λογοτεχνίας είτε και ποτέ δεν το γεύτηκε, δεν είναι μαθημένο ούτε και να ακούει ένα λογοτεχνικής υφής και διάρκειας λόγο στο θέατρο. Έχω την υποψία όμως ότι αυτοί οι χαρακτηρισμοί που αποδίδονται στους θεατές, σε αρκετές περιπτώσεις αφορούν τους ίδιους τους δημιουργούς. Κατά κάποιον τρόπο, το θέατρο (και σαφώς δεν μιλώ τώρα για τη μικρή κλίμακα της κυπριακής θεατρικής πραγματικότητας) έχει τον τελευταίο καιρό εξερευνήσει εξονυχιστικά τα αδιέξοδά του, έχει εξαντλήσει το πεδίο των άναρθρων διαμαρτυριών, της εισβολής των γλωσσικών τρικλισμάτων από την καθομιλουμένη των δρόμων ή σχεδόν βουβών ομφαλοσκοπήσεων, έχει διψάσει χωρίς τον βαθύ λόγο, χωρίς τα εκτενή κείμενα των όχι απαραίτητως κλασικών αλλά τέλος πάντων, λογοτεχνικά ομιλούμενων έργων.

Δεν ξέρω αν τα πιο πάνω είναι τεκμηριωμένες διαπιστώσεις ή εικασίες, μπορεί και απλώς προσωπικές ευχές. Επιστρέφοντας στα δικά μας, «Το στρίψιμο της βίδας» μου θύμισε την ξεχασμένη ευχαρίστηση από την ανάγνωση του «Portrait of a Lady» του Henry James. Ο Jeffrey Hatcher έδωσε θεατρική μορφή στο κείμενο, μοιράζοντας τον ρόλο μεταξύ δύο ηθοποιών, παίζοντας με την τόσο χαρακτηριστική για τον υπό διασκευή συγγραφέα ιδέα της αόριστης και συχνά εξαφανιζόμενης διαχωριστικής γραμμής μεταξύ της πραγματικότητας και της φαντασίω-

σης. Πόσα από τα αφηγούμενα είναι αποκυήματα φαντασίας των προσώπων του έργου; Η σκηνοθέτης απαντά με ερώτηση: «Πόσο πείθεστε να υιοθετήσετε την αίσθηση του θρίλερ, χωρίς τα μαγικά εφέ του κινηματογράφου; Πόση εμπιστοσύνη έχετε στα θεατρικά μέσα για να απελευθερώσετε τη φαντασία και τον φόβο;» Το μοτίβο των «κακών παιδιών», των φαινομενικά αθώων «οργάνων του σκότους», είναι το αγαπημένο των κινηματογραφικών θρίλερ. Η θεατρικότητα του «Στριψίματος της βίδας» έχει άλλες πηγές. Ο λόγος είναι ψυχογραφικός και ατμοσφαιρικός. Το άρωμα της ευρωπαϊκής κλασικής λογοτεχνίας αναδύεται από το κείμενο. Η σκηνοθέτης έχει εμπιστοσύνη και σεβασμό στο κείμενο. Οι δύο ηθοποιοί, η Γιολάντα Χριστοδούλου και ο Νίκανδρος Σαββίδης, υιοθέτησαν τον εσωτερικό ρυθμό του λόγου, απέφυγαν τις

κινηματογραφικές επιρροές και επομένως έμειναν πιστοί στο είδος του γεννημένου από τον λόγο θεάτρου. Οι μεταμορφώσεις του Νίκανδρου Σαββίδη που

έπαιζε πέντε ρόλους, οι ευαίσθητες αντιδράσεις της Γιολάντας Χριστοδούλου στις προκλήσεις της πλοκής, οι τοποθετήσεις των δύο φιγούρων στον χώρο από τη Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά, άξιζαν περισσότερης απήχησης.

Δεν ξέρω αν η επιλογή του χώρου ήταν λύση ανάγκης. Λειπούργησε όμως εις βάρος της παράστασης. Και οι ατμοσφαιρικοί φωτισμοί της Καρολίνας Σπύρου, και τα ισορροπημένα μεταξύ εποχής και δράσης κοστούμια της Μαρίνας Νικολαΐδου, ο (σωστά) άδειος κυρίως σκηνικός χώρος δεν μπόρεσαν να αντισταθούν στη διαβρωτική κενότητα της «Μελίνα Μερκούρη». Οι κυπριακές παραγωγές συχνά παίζονται σε χώρους αντιθεατρικούς ή απλώς αταίριαστους στην αισθητική του δρώμενου που φιλοξενούν. Αυτή τη φορά η ασυμβατότητα ήταν πολύ αισθητή.

«Το στρίψιμο της βίδας» του Henry James από τη θεατρική ομάδα «Σόλο για τρεις». Διασκευή: Jeffrey Hatcher. Μετάφραση: Θωμάς Μοσχόπουλος. Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά. Σκηνική επιμέλεια: Κωνσταντίνος Κουννής. Κοστούμια: Μαρίνα Νικολαΐδου. Εκτέλεση κοστούμιών: Ευαγγελία Σαββίδου. Μουσική επιμέλεια: Μαρία Μανναρίδου-Καρσερά. Φωτισμός: Καρολίνα Σπύρου. Παίζουν: Γιολάντα Χριστοδούλου, Νίκανδρος Σαββίδης

Θέατρο

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ